

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Eroii dela Stalingrad

Mândria țării și a neamului stă ca o stâncă în mijlocul furtunilor și valurilor cutropitoare. Aureola poporului nostru s'a ridicat până în slăvile cerului.

Crucea lui Hristos a fost demn apărută și stropită cu mult sânge de martiri-eroi. Satana a stors — ca în totdeauna — sânge de creștin, pentru a-și prelungi stăpânirea asupra popoarelor Rusiei.

O oaste de viteji, cu suflet de granit și cu țara visurilor scumpe în inimi, s'a răboit cumplit într'un oraș departe, în Răsărit. Stalin, vicleanul om cu duh satanic, l-a botezat cu numele ce-l poartă. E Stalingradul Voiegi, stropit cu sânge cald și din belșug vărsat, din trupurile tari și pline de viață ale iubiților ostași ai Regelui Mihai.

În acest oraș al tuturor nelegiuirilor barbare, fostu-i-a dat și neamului românesc să-și lase carne și oase de voinicilor.

Armata a 6-a germană și două divizii române au fost copleșite de numărul enorm al oștilor lui Antihrist. Generali, ofițeri, subofițeri și soldați, și-au dat ultima lor suflare pentru gloria Patriei, pentru dreptatea neamurilor pământului și pentru adevăr. Trupurile lor istovite de eforturi nebănuite, și le-au dăruit ca o supremă jertfă pe altarul iubirii față de Țară, Rege și Conducător. Pământul blestemat al păgânismului moscovit a fost stropit cu sângele cald al ostașilor noștri, și a fost îngrașat cu trupurile scumpilor noștri eroi. Ochii vitejilor dela Stalingrad vor fi veșnic deschiși, privind spre țara lor iubită. Acei ochi blânzi, în ca e au strălucit și s'au răsfrânt razele caldului nostru soare, vor străluci ca stelele cerului în bezna nopții, în mormintele dela Stalingrad. Ei vor fi steaua polară a neamului românesc și ne vor lumina cărările viitorului, chemându-ne la lumina adevărurilor istorice. Fețele lor crispate de idealul sfânt al

luptei și îmbujorate de mărețta jertfă, se vor ofili ca florile toamnei târzii, însă faptele lor vor rămâne ca pietre de temelie și vatră de căldură ale neamului nostru. Această vatră, cu căldură de eroi, va încălzi inimile generațiilor viitoare. Trupurile lor chinuite de gerul, gloanțele și schijele blestemate ale hidrei iudeo-bolșevice, vor deștepta pururea în sufletele noastre drama de pe Golgota, din care a leșit Invierea. Mormântul de ghiață al iernii se va deschide și duhul învierii noastre va pluti iarăși peste veacuri. Ranele spinilor din cununa răstignirii se vor vindeca, însă ele vor străluci până departe în zările depărtărilor, luminând cărările viitorului nostru de totdeauna.

General și soldat, fără deosebire de ranguri, s'au înfrățit în același gând și aceeași simțire a rezistenței până la capăt. Sângele lor curs din belșug s'a amestecat cu țărâna păgânescului pământ. Din acesta, însă, vor crește de aci încolo florile cele mai frumoase ale creștinismului, fiind sfântit cu sângele eroilor-martiri ai lui Hristos.

În vârtejul vremurilor de astăzi, datori suntem să fim mai tari ca oricând în credința dreptății, care va să vină. Dumnezeu e cu noi și nimeni nu poate să fie împotriva noastră. Și nici biruința nu ne va putea ocoli. Dar pentru înviere, e absolută nevoie să urcăm drumul Golgotei și să gustăm din buretele înmuiat în oțet amestecat cu fiere.

Aceasta este legea nedesmîntită și neschimbabilă a învierii, ce ne stă înainte...

Avem așa dar cu un panteon de glorie mai mult, în viitorul mândru ce ni l-au deschis eroii dela Stalingrad. Ferăastră luminoasă avem la Răsărit, iar soarele dreptății va lumina de acolo departe'n viitor și'n asfințit, căci sfânta jertfă pe care au adus-o ei, va străjui din cerul dreptăților divine asupra tuturor.

Nu-i vom uita cât lumea, ci sfinți îi vom

păstra și jertfa lor măreață în veci ne va mâna spre gloria văzută de ei atunci, când moartea le-a zâmbit cu țara dulce'n ochi. Ei au deschis acolo în Stalingradul jertfelniciei lor un nou capitol în sfânta noastră carte.

Popor de neam viteaz, ridică-ți fruntea sus, în slava veșniciei, căci fiii tăi dragi și iubiți ți-au pus pe umeri o cunună de glorie și de mărire, pe care-au smuls-o cu viața, din cea a blândului Iisus.

O, neam de plugari și păstori, să ști tu ce alese flori ai în grădina sufletească a fiilor tăi dela brazdă!... E o comoară'n neamul nostru, pe care nimeni nu o știe. Aceasta s'a vădit acum și se va duce'n veșnicie. Intotdeauna am fost sobri și n'am pândit după mândrie, dar ea răsare ca un soare, în timpuri de vitregie.

Biserica vă are, iubiților eroi, ca niște stâlpi de foc aprinși în iadul fără cruce, în care-ați ajuns voi. Sunteți ostași ai lui Hristos și pentru El v'ați dăruit viața. Iar drept recunoștință, vă vom păstra amintirea în veacuri, ca pe a celor din calendar. Martiri-eroi, veți fi considerați ca sfinții, căci ați avut o lume nouă în suflet și în inimă, pe care ați servit-o cu pieptul și viața.

Dormiți de-acum, viteji neînfricați, în somnul lin, dar în pământ păgân, căci noi v'am ridicat la toți troițe 'n sufletele noastre și ne legăm, în sfântul jurământ, să vă eliberăm mormintele de sub călcâiu satanic și să durăm o țară nouă. Țara pe care-ați văzut-o în cea din urmă clipă și care s'a conturat în fața voastră a tuturor în clipa când ați pășit pragul dintre viață și moarte...

d. d.

Eugenie prin educația fizică

Care este astăzi cura de vindecare? Medicii ar putea să spună că în unele cazuri ei prescriu un regim, prin care bolnavul să elimine reziduurile din organism. Dar regimul e o numire medicală a postului. — În cazurile unor boale medicii pun un lung șir de întrebări despre boalele de care au suferit părinții, bunicii pacientului, pacientul însuși și dacă judecăm bine, aceste boli sunt pricinuite de alcool, de desfrâu și întrebările doctorului formează o adevărată spovedire, o mărturisire de păcate. Pomenitul medic Alexis Carrel scriind despre vindecări minunate dela Lourdes, scrie că s'au verificat vindecări făcute numai prin rugăciuni. Și, zic, bolnavul poate să fie așa de neputincios ca să nu se poată nici ruga. E de ajuns dacă lângă bolnav se roagă cineva și minunea se înfăptuește. Au fost cunoscuți

și la noi medici, cari înainte de a proceda la o intervenție chirurgicală, se rugau. Nu mai vorbim despre medicii, cari la patul bolnavului vorbesc cu sufletul, îi deșteaptă puterile, deplin încredințați că deșteptate puterile sufletești, acestea vor acționa asupra fizicului.

Cu alte cuvinte, medicina modernă aplică terapeutică creștină și prin urmare, eugenia creștină poate să fie foarte bine eugenia, de care am avea trebuință.

Intre gânditorii noștri de azi avem îndeosebi pe d. profesor S. Mehedinți. Cărțile dsale toate laolaltă țintesc o eugenie a neamului românesc. Le încununează pe toate volumul intitulat „Trilogii: Știința, școala, viața”. Fără consultarea, fără observarea adevărilor cuprinse în această carte nu se va putea realiza o eugenie pe pământul țării noastre. Se face constatarea, că Iisus Hristos îmbrățișează pentru întâia oară toată problema educației neamului omenesc. Ținând seama de păcatul original, înfrânează, îndreaptă, înalță pe cei răi, elimină pe cei îndărătnici.

*

Se va obiecționa însă, că eugenia trebuie să aibă în vedere și alte categorii de oameni, nu numai pe bolnavi și pe păcătoși. O, firește, dar acolo sunt mai mult măsuri preventive.

Unde este sportul? Omul are trebuință de anumite mișcări pentru ca să se întărească și să fie rezistent. Dacă n'ar fi fost de ajuns ceea ce am spus despre șampionul de lupte greco-romane și despre plugarul pipernicit, să mai adăogăm câteva cuvinte. De fapt creștinismul are un lung șir de exemple din viața atleților. Le găsim și la Ap. Pavel și la sfinții Părinți. Sport, însă, nu are creștinismul. Sportul creștin este singură munca, așa cum azi munca unora este singur sportul. Hristos a muncit. Muncă fizică. „Și eu lucrez”, spunea. Ne-a dat exemplu și am mai spus, exemplul e mai puternic decât porunca. Apostolii au lucrat. O mare parte erau pescari, Pavel era, deși intelectual de prim rang, maestru de corturi. Dela el avem cuvintele, cari se cer, dar cari n'au ajuns să fie cuprinse în vreo lege, deși suna mai energic decât cele mai energice decrete-legi: „Cel ce nu lucrează, să nu mănânce”.

Ce zic alții despre munca fizică? Vechii Romani, în epoca de înflorire aveau conșuli cari plecau dela coarnele plugului în fruntea legiunilor și întorși cu glorie, puneau mâna din nou pe plug. Intre scriitorii moderni, Tolstoi zeflemisește sporturile și descrie într'o conferință a sa cum se fortifică și se armonizează și fizicul și psihicul prin munca pământului, fie în grădină, fie la câmp. Unde este sportul care să egaleze munca unui seceriș, sau al săpării, sau al a. atu-

lui? Incercați și puneți mâna pe coarnele plugului să vedeți ce încordare tenace cere și brațelor și vertebrei și picioarelor. Cosiți și veți vedea că din creștet până în vârful degetelor dela picioare tot fizicul e într'o mișcare încordată și armonică. Săpați, pliviți și veți vedea.

La noi Slavici are o cărticică despre educația fizică și alta despre educația morală. El atribue muncii fizice un rol mai mare, care ferește de deraieri, de păcate cum am zice. Intre altele, el recomandă pentru tineri o muncă fizică în așa fel, ca seara când își pleacă capul să doarmă, să și doarmă imediat, fără să mai poată imaginația să-i rătăcească.

Pedagogia modernă, la noi mai ales prin d. profesor Simion Mehedinți, dă muncii fizice aceeași însemnătate ca și învățaturii pentru intelect. Prin degete, prin mâni, prin ochii cari urmăresc munca mânilor, prin toți porii fizicului pătrunde din afară prin muncă înăuntrul omului îi frământă, îi preface mentalitatea, îi dă cultură, o cultură a muncii. Munca constructivă construște și psihicul. Se vorbește într'o carte despre cusutul motivelor românești. Parecă vezi cum prin ochi și prin degete se reflectează din suflet pe pânză motivele deli ate și pline de simbol. E însă tot așa de adevărat că de pe pânză prin muncă, prin aceeași ochi și prin aceleași mâni se reflectează în suflet îmbogățindu-l.

Tot așa e cu munca pământului. Răscolirea pământului ca să și dea comorile, răscolește comorile din suflet și le școate la suprafață și le îmbogățește în adânc. Samenii în pământ boabele ca și când a-i face pământului un dar cum zice Lenau și te dăruiești pe tine făcându-te împreună muncitor cu Dumnezeu. Cu sudorile tale sfințești glia și fiecare picătură de sudoare te leagă de pământ cu tainice și puternice legături. Prin munca pământului, dacă vrei, și se concretizează Patria, Cine muncește cu drag un colțișor din pământul țării, acela știe să-l și apere, când e trebuință. În acest înțeles este apoi și mai adevărată „Povestea veche“ a lui O. Goga.

Ce ne facem însă cu cei cari nu vor să muncească nici pământul, nici altceva? Mai ales acum, când nu răzbești să dai de mâncare celor ce muncesc, întrebarea e de mare însemnătate. Când toată lumea e plecată, când toți trebuie să pună umerii, mai găsești și azi lazaroni, adică leneși în postura săracului Lazăr. Creștinismul pune lenea între cele șapte păcate de căpetenie. Mai zice creștinismul că păcătosul trebuie îndreptat, adică omul trebuie îndemnat, mânat, pus la lucru, iar cel din urmă remediu este cel dat de sf. Apostol Pavel, ca cel ce nu lucrează să nici nu mănânce.

Da, sunt și neputincioși, sunt și Lazări săraci, bolnavi, sunt apoi copiii fără părinți, fără sprijin. Sunt flămânzi, goi și atâtea alte feluri de neputincioși. Pentru aceștia avem mai mult decât pentru oricare alții învățătura Mântuitorului. Judecata cea mare și înfricoșată se va face după felul cum ai avut fapte de îndurare față de cei flămânzi, setoși, goi, străini, bolnavi, față de cei din închisori și față de cei morți.

Prot. F. Codreanu

In stradă

După ce am recunoscut că toți oamenii ne sunt frați, cum putem oare să privim cu atâta nepăsare la trecătorii din jurul nostru? Și cum de nepăsarea aceasta dă totdeauna înapoi în fața unei întâmplări triste, a unei vești rele ori a unei primejdii din stradă? E deajuns ca cineva să ne întrebe încotro s'o apuce spre a ajunge la cutare loc și îndată ne prăpădim în bunăvoință și căldură de inimă. Semn al frățietății omenești.

Nu ne întâlnim la întâmplare unii cu alții. Orice om care ne iese în cale e trimis de Dumnezeu. Numai el știe în ce scop.

Iată-te d. pildă stând într'un colț de stradă. Privești valul care trece: o apă de oameni care se scurge, se sbate de maluri, face clăbuci, stropește și iar se liniștește. Unde merge? La ce se gândește? Unii veseli, alții gânditori; cască guri „duși de-acasă“ și mulți cu neliniștea pe față. Ai zice niște rătăciți în noapte. De fapt, destinul lor ca și al tău e în umbră.

Și totuș, e sigur că pe fiecare-l duce înainte o lumină, un fel, o dorință. Dorința de ce? Nici el n'o știe. I-e foame fără să știe de ce, se duce în spre o pășune care, fie c'o va paște, fie că nu, tot flămând va rămânea.

Încă odată dar, unde mergi trecătorule? Tu de colo? Acesta de aici? Și tu? Și voi toți cari mișunați pe cutare și pe cutare cale principală a vreunei capitale? Voi cari forfotiți în jurul monumentului numit Bursă, Cinema, Curse și altele ca acestea? Ce vrea să zică fața voastră încrunțată ori zâmbitoare? Fața voastră cea de toate culorile și formele?

Unii o știți, alții nu vreți s'o știți. Mergeți în spre moarte. Alergați în spre mormântul care să vă înghită și numai Dumnezeu știe ce vă așteaptă.

Sunt clipe când privind și gândindu-te la toată alergarea aceasta, să fi se pară că visezi sau că ești într'un film; și te întrebi dacă nu-i cumva nebun unul dintre acești doi: mulțimea trecătoare sau tu „privitor ca la teatru“.

La urma urmei, toți suntem nebuni într'un sens

oarecare. Totuș, nebunia aceasta poate avea un înțeles mai înalt, poate ieși din ea ceva bun. Activitatea, osârduirea, nu trebuie hulită atunci când e legată de planuri înalte și curate. Cu cât alergi și faci mai mult, cu atât ai mai mulți sorți de-a fi. Bagă de seamă însă, ca alergarea să nu fie numai în spre moarte; altfel, intri în gloata vrednică de dispreț, în acea mulțime, de-a cărei mizerie nevindecabilă Iisus s'a înduioșat și-a plâns.

P.

Procedeu împotriva preoților

Împotriva preoților erau înscenate fel de fel de crime, dintre care cea mai mare era „crima de dușman al poporului”. Împotriva lor, procedura era în felul următor: Un agent al gepeului, persoană reală sau fictivă, se prezenta în fața judecătorei și declara că el, în ziua cutare a auzit pe preotul din satul cutare ținând predică în câmp liber și că predica rostită era îndreptată împotriva conducerii poporului, care conducere este o emanație a voinței poporului.

Această simplă declarație constituia o dovadă suficientă în fața justiției pentru a duce la decizie ca preotul amintit să fie deportat în Siberia, pentru a feri poporul de „molimă”. Crima aceasta a fost imputată și împotriva preotului moldovean, Matei Canap din comuna Serbia Nouă despre a cărei soartă, matusca Maria Ivanovna, soția lui, nu știe nimic nici astăzi.

Ziua comunist, noaptea creștin

Abia după ce preotul a fost deportat din comună și biserica închisă pentru cult, sau transformată în sală de dans, s'a instalat conducerea comunistă la sate. Acum se simțea în largul ei, căci nu mai era preotul care să fie aprinsă în suflete flacăra credinței și nici biserica unde să se manifeste credința.

S'a dat ordin învățătorilor să învețe copiii că nu există Dumnezeu și că tot ce a învățat preotul sau părinții lor, în sensul acesta, au fost minciuni. Fie are familie era obligată să aibă în casă icoana lui Stalin, ținută la loc de cinste, adică la „colțul casei” care înainte era rezervat sfintei icoane.

În timpul zilei oamenii își vedeau de treburile, dela colhozuri; se salutau între ei și se adresau unul altuia cu expresia de „tovarăș”. Îndată ce se însera, însă, se strângeau la casele lor, fereceau ușile și camuflau geamurile, dar lucrul acesta nu-l făceau ca o măsură de apărare împotriva avioanelor inamice, ci împotriva spionilor gepeului cari străjuiau pe la geamuri să vadă ce se petrece înăuntru.

După ce se luau toate măsurile de siguranță, tatăl familiei lua jos din perete chipul lui Stalin, ca în dosul acestui tablou să apară sfânta icoană a Domnului Hristos sau a Maicii Domnului, în fața căreia îngenunchiau cu toții, și se rugau lui Dumnezeu să scape sfârta Rusie de tiranie. Dimineața puneau din nou chipul lui Stalin, deasupra icoanei, ca șaravan, pentru mușafirii nepoștiți.

Nunți lipsite de veselie

Nunțile au ceva vesel în sinea lor. Cu toate acestea, după ce comuna a fost văduvită de preot, nunțile nu mai aveau acea atmosferă de veselie, ci se creia o atmosferă asemănătoare cu aceia care se așterre asupra unei case, a doua zi, după o înmormântare. Rusul nu poate concepe viața altfel decât alături de preot. Intreaga viață a satului rusec în jurul preotului se învârteste. Prezența preotului îl înveselește, după cum lipsa lui îl întristează adânc. Căci odată cu preotul lipsesc și blagosloveniile din casa rusească; nu mai este cine să binecuvinteze căsnicia tinerelor odrasle sau să transmită binecuvântarea părinților asupra noilor căsătoriți prin încredințarea „Icoanei de blagoslovenie”, sau cine să pecetluiască mormânturile celor adormiți ai lor, fără de care adormitul nu are odihnă.

De aceea, cântecele dela nunta bolșevică mai degrabă erau cântece minore, de jelanie decât vesele, majore.

Cum se săvârșeau nunțile

Duminecă dimineața mireasa era îmbrăcată cu acelaș ceremonial, ca în „vremile din bătrâni”. În haina-i de mireasă, era urcată într'o căruță, alături de mire și de nănași, cari țineau în mâini doi colaci, în care erau înplântate două lumânări de ceară. Insoșiți și de alți nuntași, de obicei rudenii, înconjurau biserica de trei ori, pe urmă tot satul. Ajunși acasă, aprindeau cele două lumânări, pe care le țineau aprinse până ce se consumau. Întrucât nu era preotul care să binecuvinteze nunta, nașul lua o bucată de pâine și puțină sare, pe care le încredința tinerilor căsătoriți. Această înmânare de pâine și de sare, închipuia oarecum în chip simbolic, binecuvântarea preotului. După acest ceremonial, urmau cântecele de jelanie, expresiunea durerilor sufletești, după „vremile de demult”, asemănătoare, oarecum cu „doina” și cântecele pe care le cântă Românul în „ținuturile de pribegie” și de oprinare.

Dreptatea dumnezeiască

Dumnezeu, din milă față de acest popor pravoslavnic, a trimis pe „alții lui Hristos”, pe Români, să dărâme „zidul morții”, să înlăture tirania, să restabilească libertatea și ordinea socială, creștină; să aducă din nou veselia și fericirea în casele rusești de peste Nistru, alungate cu sabia de către bolșevici.

În urma ostașilor români au trecut peste Nistru și Vlădici, urmași de preoți misionari, cari au redat bisericile pângărite de bolșevici sfințeniei. Printre acei preoți cari au trecut Nistrul cu scop misionar a făcut parte și subsemnatul. L'am trecut de două ori, conform unei juruințe luată într'o împrejurare grea

Ajunși la întâmplare într'o comună curată rusească — Serbia Noă — nu mi-a fost greu să fac reparațiile necesare bisericii, care, din 1936, a fost folosită ca sală de dans și de cinematograf de către bolșevici, și după o lună de muncă și reparații, să i redau sfințenia, Sâmbătă în 25 Oct. 1942, ziua vechilui hram al bisericii, Sf. Dumitru,

aducând, astfel, la îndeplinire adevărata dorință a poporului din această comună. Cea mai mare bucurie a sufletului meu, am simțit o în aceea zi, când m'am bucurat de bucuria poporului, care ș'a văzut visul împlinit. Starostele bisericii, Maxim Maximovici Cuimac, cu această ocazie, a rostit cuvintele următoare: „Acum pot să mor, căci biserica zidită de strămoșii mei o văd din nou biserică, și nu casă pentru zarafii”.

Ierom. Iulian

Despre ce să predicăm?

La *Duminica Fiului Rătăcit* (a 34 a d. Rus., în 21 II) vom vorbi despre **Remușcare sau Muștrarea cugetului**.

Am mai spus, în vorbirile trecute, că în iconomia mântuirii sale omul conlucrează împreună cu Dumnezeu. Dela Dumnezeu — Harul; dela om voința de a se mântui, care se dovedește prin credință și fapte bune, prin rugăciune. Dar la temelia acestor contribuții ale omului la mântuirea sa stă un simțământ hotărîtor: remușcarea, sau muștrarea cugetului, în fața stării de păcat în care ne aflăm. Este hotărîtor acest simțământ, pentrucă poate să ne ducă la pierzare sau la mântuire.

Pe Fiul Risipitor, despre care ne vorbește Domnul în evanghelia de azi, remușcarea l-a dus la mântuire. Parabola Fiului Risipitor — o duioasă icoană familiară. Parcă vedem aieva pe feciorul cel mai mic plecând cu partea lui de avere din casa părintească. Leagănul prunciei lui, o mică oază de verdeață și fericire, rămâne uitat îndărăt. Dar din poarta casei ochii înlăcrimați ai tatălui urmăresc fiecare pas al fiului său. Îl văd cheltuindu-și averea în destrăbălări, îl văd în prăpastia decăderii. Fiul Risipitor suferă cumplic în mizerie și păcate! Și-aduce aminte de casa părintească... și își vine în fire. Apoi, sculându se, vine la tatăl său. Acesta îl aștepta: îi aleargă înaintea și-l primește, cu lacrimi de bucurie.

*

Iată, în câteva cuvinte, parabola Duminicii de azi. O parabolă? Am putea spune mai degrabă o întâmplare adevărată: căderea și întoarcerea la Dumnezeu a păcătoșilor (Mauriac: Viața lui Iisus). Dela Hristos încoace, atâtea generații au luat, pe rând, haina Fiului Risipitor! Într'ansul ne recunoaștem toți. Plecarea lui de acasă este îndepărtarea noastră de Dumnezeu. Mizeria lui, decăderea noastră. Mulți rămânem însă, spre deosebire de Fiul Risipitor, în starea aceasta de înjosire, în mocirla păcatului, fără să mai încercăm a ne ridica. Dar păcatul e nefericire. Plata lui este moartea. Este jug înfricoșat. El roade ca

un vierme neadormit, în sufletul nostru. Căci ne dăm seama că la capătul lanțului de păcate, pe care le adaugăm zi de zi, începe veșnicia focului nestins! Această neliniște a păcătosului în fața veșniciei devine, cu vremea, dureroasă, ca o rană ce nu se mai vindecă. Păcatul trezește remușcarea, sau zdrobirea inimii, care este începutul întoarcerii la Dumnezeu.

Remușcarea este durerea inimii pentru păcatele săvârșite. Conștiința, ca un judecător, ne arată cu ce am greșit și ne condamnă. Această condamnare provoacă o neliniște dureroasă, care crește atât de mult încât umple viața noastră, ba trece și dincolo de ea, în viața veșnică, și întretine chinurile veșnice ale Iadului. Așa consideră Sf. Vasilie cel Mare ca o pedeapsă „mai grea decât toate celelalte, ocară aceea și rușinea cea veșnică”.

Atunci, se poate socoti remușcarea ca un bine, dacă e în stare să provoace așa o mare durere? Este un bine, fiindcă vine delat Dumnezeu și este în eputul întoarcerii omului către Tatăl ceresc. Este un bine, fiindcă Diavolul tocmai prin „liniștea” pe care încearcă s'o dea celui păcătos, pervertindu-i conștiința, îl duce la pierzare. Există un „somn al păcatului” din care Dumnezeu caută să ne trezească. Așa citim: „*Deșteaptă-te cela ce dormi și te scoală din morți, și te va lumina Hristos*” (Efes. 5, 14. Vezi și Rom. 13, 11).

Avem destule exemple în sf. Scriptură, care ne dovedesc că muștrarea cugetului este un dar delat Dumnezeu spre mântuirea noastră. Ne amintim că, după căderea în păcatul neascultării, primilor oameni „li s'au deschis ochii” (Fac. 3, 7) și și-au dat seama de păcat. Dar pe fiul lor Cain a trebuit să-l deștepte biciul de foc al blestemului dumnezeesc, pentru ca să-i trezească muștrarea cugetului (Fac. 4, 9—14). Pe proorocul David l-a trezit muștrarea lui Natan cel trimis de Dumnezeu (II Sam. 12, 1—14); pe Sf. Apostol Petru, cântecul cocoșului (Mat. 26, 75). Toți erau într'un fel de „transă” în care Satana i-a adâncit. A venit trezirea delat Dumnezeu, și unii s'au mântuit, iar alții s'au osândit pe veci. Dacă inima păcătosului rămâne împietrită și după această trezire, ca și inima lui Cain, a lui Faraon pe vremea ieșirii Israelitilor din Egipt (Egipt 8, 28), sau ca și a lui Saul (I. Regi 13, 13—14), ori ca și a lui Iuda (Mat. 27, 5), atunci desigur trezirea e stearpă și nu este decât începătura osândei Iadului. Dar dacă această trezire, ne face să ne dăm seama de prăpastia în care am ajuns, ne înfioară și ne face să ne întoarcem la Tatăl nostru, cu lacrimi ca și Fiul Risipitor (Lc. 15, 20), sau ca David, care în această stare fiind, a scris cel mai frumos imn de pocăință în Psalmul 50, pe care-l ci,

tim în biserică dimineața la utrenie. Tot așa Petru „a plâns cu amar” (Mt. 26—75), după ce s'a lăpădat de Hristos, și așa au plâns și plâng și azi mulți păcătoși, care se'ntorc la Dumnezeu.

Un medic evreu (Freud) se ridică împotriva remușcării, socotind-o ca un rău care trebuie înlăturat, fiindcă provoacă durere. Dar aceasta nu este decât tot o încercare a Diavolului, de a ține pe oameni în somnul păcatului, în acea „transă” a osândeii veșnice. Departe de a privi remușcarea ca pe un rău care trebuie înlăturat — spune cineva — noi vedem în remușcare un izvor de necontenită regenerare morală (Tudor Vianu: *Generație și Creație*). Din criza remușcării ieșim pe calea pocăinței și ajungem înoiți la Tatăl cerească dela care prin păcate ne-am depărtat. Iată, deci, o durere mântuitoare pe care Dumnezeu ne-a lăsat-o pentru ca să ne trezească și să ne smulgă din osânda păcatului: remușcarea. Ea însoțește, oriunde, păcatul și poate să ne aducă mântuirea sau osânda, după înțelesul pe care i-l dăm.

*

Este o tragedie „Macbeth” (de Shakespeare) în care verificăm cele spuse mai sus, că remușcările însoțesc păcatul și pot deveni chiar începutul osândeii veșnice. Anume generalul Macbeth, îndemnat și de soția sa, își ucide regele, pentru a-i lua tronul. Din crimă trece în altă crimă, pentru a-și nimici și pe eventualii martori ai uciderii regelui. Dar totuși e un martor pe care nu-l poate înlătura: conștiința, care îl chinuște cumplit. În aceste chinuri, el socotește că nici toate apele mărilor n'ar putea spăla mâna lui ucigașe, ci dimpotrivă s'ar colora în roșu. Și soția lui se vaetă, în cele din urmă, că nici toate parfumurile Arabiei nu-i vor putea spăla pata de sânge de pe mâni. Nu se puteau spăla petele pentru că erau în suflet. În cele din urmă chinurile devin atât de mari, încât ei doresc moartea. Și astfel după moartea soției sale, Macbeth se aruncă în lupta care trebuie să-i aducă moartea. Și el a rezolvat chinul conștiinței sale ca Saul și ca Iuda... Dar oare l-a rezolvat? Ce ne poate face pe noi să credem că aceste chinuri, și mai amplificate, nu au continuat și în viața lor de dincolo?!

Așadar, nu moartea, ci pocăința să ne fie urmarea remușcărilor pentru păcatele săvârșite. Preabunul Dumnezeu ne-a dat această durere a inimii pentru a o cultiva spre mântuire, iar nu spre osândă.

Ne apropiem de timpul ispășirii, de Postul Mare. Totdeauna prin suferințele pe care le îndură oamenii în vremurile de azi, Dumnezeu parcă biciuște conștiința adormită a omenirii, pentru ca să se trezească. Să simtă durerea inimii pentru păcate și să se întoarcă la el ca un Fiu Ri-

șipitor. Lasă-te și tu biciuit de durerea ce frământă inima ta coplesită de păcate și te întoarce la Tatăl ca și Fiul Risipitor, ca David și ca Petru. Dumnezeu te așteaptă: — Vino, inimă zdrobită, să-ți redau pacea!

B.

Cărți

Petre Pascu: Plaiuri, Arad 1943.

Di Petre Pascu, tânărul confrate arădan și-a tipărit în zilele acestea prima culegere de poeme. Pentru acei care au urmărit cât de cât publicații literare din Ardeal, ba chiar și cele din Capitală, numele dlui Petre Pascu nu e cu totul necunoscut. Din contră, am putea spune că, în ultimul deceniu, el a fost mereu prezent aproape în toate revistele ardelenene și uneori chiar în cele din capitală. Poate modestia poetului, sau poate împrejurările atât de vitrege pentru stihuitorul din provincie, au fost acele care l-au împedecat pe poet până acum să-și vadă tipărită prima parte de versuri. Iată de ce cu cât așteptarea ne-a fost mai lungă cu atât ne este mai deplină bucuria acum, când avem în mână volumul său de debut. De sigur, cunoaștem poesia d-lui Pascu aproape în întregime din revistele prin care a fost risipită dealungul anilor, dar niciodată n'am putut să aruncăm asupra ei o privire de ansamblu. Acum însă, când o avem toată la un loc, vom putea să ne spunem cuvântul și să menționăm ceea ce credem că este de menționat în cartea de față.

Di Petre Pascu și-a grupat poeziile în trei cicluri: „Căutare”, „Joc pierdut” și „Plaiuri”. În primul ciclu e mult sbucium și, așa zice, mult omenesc. Poetul se frământă, caută să se scape de incertitudinile ce-i sfășie existența. Uneori se apropie de Dumnezeu, ca în cei doi psalmi care ar merita să fie citați în întregime, dar din care din lipsă de spațiu nu cităm de cât câteva versuri:

*Suntem făcuți dintr'un acelaș mal
Cu bozii, cu pelinul, cu urzica.
Ne 'nfășurăm în cerul pur, ca într'un șal,
Și nu suntem decât ce-am fost: nimica.*

(Psalm pag. 7).

sau:

*Suntem un vrej în jurul Tău, Inalte,
Ne ridicăm trufași spre Tine și, neghiobi,
Poruncii drepte nu vrem să-i fim robi
Și sufletul ni-l dăm pe oale sparte.*

(Idem, pag. 8)

În miniaturile „Mama” și „Sora” găsim foarte mult, sfășietor de mult omenesc.

În ciclul al doilea, „Joc pierdut“, poetul și-a adunat poeziile cu caracter erotic și câteva bachice. Frumoase sunt „Terținele pentru tovarășie“, „Eu și vișinul acesta“, iar „Versurile pentru bârfeală“ și celelalte două bachice sunt drăguțe și cu un foarte fin spirit de satiră.

În fine al treilea ciclu, care dă de altfel și titlul cărții, ne aduce poezia molcomă și uneori chiar amară, nu numai a unor plăiuri în care a înflorit copilăria autorului, ci și un peisaj sufletec. Plaiurile care închid în ele amintirea cu dorul, cu cântecul și jocul lor, au prelungiri dincolo de ființa lor reală în sufletul poetului. Cităm din acest ciclu poema „Semănătorul“ în, care se observă foarte bine împletirea plaiului real cu plaiul din visul poetului:

*De nicăeri, nicicând, nu mi-a sosit
Solia ce-o ch mam din răsărit,
Tristeții care m'a îmbătrânit.*

*Sunt lucrătorul unui sterp ogor
Și fără grea pezeata legilor,
Stăpân îi sunt și 'ntreg moștenitor.*

*Îl ar cu slovă aspră și de foc,
Cu plugul gândului de nenoroc,
Sub cerul patimei în veșnic joc.*

*Îi trag o brazdă prin ciulini amari,
O alta 'n seceta cu bulgări tari
Și-i pun răzor ai indoelii pari.*

*Apoi sămânță 'mprăști lângă drum
Când stol de păsări zboară ca un fum
Spre zările ogorului, de scrum.*

*Recolta n'o adun în snopi grămezi,
Ci 'n nopți cu ger și viscol de zăpezi
Îmi fac din ea 'nsorite, calde-amiezi...*

Ar trebui să mai cităm tot din acest ciclu frumoasele distihuri din „Murăș lotru blăstămat“, sau poema „Cu munții țară“... dar cum spațiul nu ne-o permite, încheem cu citatele.

În general cartea d-lui Pascu prezintă unitate de ton și unitate în cadrele aceluiaș ciclu. Nu întâlnim aproape nicăeri neglijențe formale sau stridente și nici un prea mare uz de imagini. În ce privește realizarea tehnică a cărții, nu lasă nimic de dorit, astfel că „Plaiuri“-le d-lui Pascu sunt nu numai o culegere frumoasă de poezie, ci și o carte elegantă.

L. E.

Informațiuni

■ Pentru eroii dela Stalingrad. Duminică, în 7. II. a. c. după Sf. Liturghie, s'a oficiat în biserica catedrală din Arad un parastas pentru eroii creștini, căzuți în

gigantica luptă dela Stalingrad. Parastusul a fost oficiat de P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei, înconjurat de un sobor de preoți și 3 diaconi.

La această pioasă solemnitate au asistat capii tuturor autorităților militare și civile din localitate, precum și un mare număr de credincioși și rudenii ale celor ce s'au sacrificat pentru Hristos, Țară, Rege și Conducător.

Cuvântarea ocazională cu acest prilej a fost rostită de Pr. D. Tudor, întru preamărirea jertfei eroice a vitejilor dela Stalingrad.

Dumnezeu să-i aibă în sfânta Lui pază!
(d)

■ DIECEZANA din Arad, la insistențele P. S. S. Părintelui Episcop Andrei și prin acțiunea Părintelui Em. Căpitan directorul ei, a început organizarea unui serviciu de colportaj cu icoane religioase pentru casele credincioșilor Eparhiei noastre.

Acțiunea aceasta are o covârșitoare importanță pastorală și misionară. Oricine a putut constata că dela războiul trecut, foarte puține icoane religioase s'au mai cumpărat de către poporeni noștri pentru casele lor. Cele vechi au început a se rări tot mai mult, fără a se înlocui cu altele noi. În cele mai multe cazuri, locul icoanelor vechi l-a luat fotografia, chipul profan și uneori tabloul obscen.

Preoții, când își cercetează turma la diferite ocaziuni, au putut constata și pot controla cât de adevărată și de tristă este situația aceasta.

Sesizat de lipsa icoanelor religioase din casele credincioșilor, Părintele Toma Florea din Tomești a făcut, încă în toamnă, Asociației clerului „A. Șaguna“, secția Arad, propunerea să se ocupe cu măsurile potrivite pentru înființarea în fiecare casă a unui „colț religios“, a unui MIC ALTAR pe peretele dinspre răsărit a unei camere, care să fie împodobit cu icoane și o candelă. Asociația și-a însușit cu entuziasm propunerea și a hotărât ca din fondurile secției o sumă oarecare să se investească într'un depozit de icoane alese, ieftine și încadrate cum se cuvine, care să se pună la dispoziția parohiilor pentru desfacere în popor.

Nu mai încapă îndoială că în lumina acestor considerații, acțiunea Diecezanei de a face colportaj cu icoanele, este arzător de necesară și lăudabilă din toate punctele de vedere. Rămâne ca preoțimea și comitetele parohiale de colportaj să-i acorde toată atenția și colaborarea.

■ **Facultatea de Teologie** din București organizează dela 4 Februarie până la 1 Aprilie 1942, în sala Dalles din București, un ciclu de 9 conferințe religioase despre „Creștinism și Româanism”. Conferențiarul și subiectele conferințelor sunt: Prof. Arhim. Iuliu Scriban: *Români ortodocși în ogorul creștinătății*. Prof. Pr. Gala Galaction: *Biblia românească*. Prof. Pr. N. M. Popescu: *Dela priveghiu la priveghetore*. Prof. Toma G. Bulat: *Românismul și creștinătatea orientală*. Prof. Pr. Petre Vintilescu: *Liturghia în viața românească*. Prof. Lazăr Iacob: *Conștiința ortodoxă în Ardeal*. Prof. Ioan G. Savin: *Creștinismul și cultura română*. Prof. Vasile G. Ispir: *Biserica noastră și ecumenismul contemporan*. Prof. I. Nichifor Crainic: *Transfigurarea Româanismului*.

■ **Notă.** P. C. Preoți cari au avut sau au cor în parohie, sau cari cunosc manifestările artistice din cele mai vechi timpuri, să binevoiască a le comunica neîntârziat d-lui A. Tripon Arad str. M. Eminescu 18, pentru complectarea capitolului „Artă și Teatru” din Monografia Aradului.

Școala de Duminică

8. Program pentru Dum. 21 Februarie 1943.

1. *Rugăciune*: „Tatăl nostru...” (cântat).
2. *Cântare comună*: 1. „Fericiți veți fi când vă vor batjocori...” 2. „Bucurați-vă și vă veseliți...”
- 3-4. *Cetirea Evangheliei* (Luca 15, 11-32) și *Apostolului* (1. Corinteni 6, 12-20) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: „Doamne, buzele mele vei deschide...” (Priceasnă).
6. *Cetire din V. T.*: Avram și Lot. (Facere cap. 13 și 14).
7. *Povește morale*: Prietenie și înfrânarea limbii. (Pildele lui Sol. c. 18).
8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).
9. *Cântare comună*: „Văzut-am lumina cea adevărată...” (Dela sf. Liturghie).
10. *Rugăciune*: „Sara și dimineața și la amiază laudăm, binecuvântăm...” (Dela Vecernie. Liturghier pag. 20).

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1-1943).

A.

Nr. 77/1943.

Concurse

Se publică concurs cu termen de 15 zile pentru întregirea postului de subadministrator dela Academia Teologică ort. rom. din Arad cu salariul prevăzut în bugetul Statului, care de prezent este de 7.200 lei lunar, plus accesoriile. Candidații vor fi de religie ortodoxă română și absolvenți de o Facultate sau Academie Teologică, întrunind și condițiunile prevăzute în codul funcționarilor Arad, la 10 Februarie 1943.

Rectoratul Academiei Teologice ort. rom. Arad.

Nr. 303-1943.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru conferi ea de ajutoare pentru anul școlar 1942-43 din fundațiunile:

1. *Episcop Iosif Goldiș* în suma de Lei 30.000,-treizecimii.
2. *Teodor Papp* „ ” „ ” 60.000,-șasezecimii
3. *Ștefan Antonescu* „ ” „ ” 10.000,-zecemii.

Indreptățiți la aceste ajutoare, conform literelor fundamentale, sunt: a) rudeniile fundatorilor; b) descendenți din David Nicoară și Ana; c) tineri ort. români din comunele Soțodor și Giula; d) tineri ort. români din Eparhia Aradului.

Concurenții vor înainta cererile timbrate și adresate Consiliului Eparhial din Arad, prin direcțiunilor lor școlare, având referatul profesorului de religie dela respectiva școală și conținând următoarele documente în original ori copii legale și anume:

1. Extras de botez din matricola bisericească prevăzut cu clauzula oficiului parohial local, certificând că petiționarul și membrii familiei sale toți aparțin și azi la biserica noastră.
2. Rudeniile fundatorilor anexează informațiile familiare dovedind gradul de inrudire.
3. Atestat despre starea materială a părinților eliberat de primărie.
4. Certificat școlar dovedind la studii media minimă de 7.50 (șaptezecimii).
5. Adevărită că nu mai beneficiază de o altă bursă.

Cererile ajustate defectuos nu se vor lua în considerare.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 23 Ianuarie 1943.

Andrei,
Episcop.

Prot. Caius Turicu,
cons. ref. eparhial.

Nr 303-1943.

În urma hotărârii Nr. 36 a Adunării Eparhiale din anul 1942, se publică concurs pentru două burse fiecare în suma de Lei 10.000 (zece mii) pentru doi dintre cei mai buni elevi ai Școlii Normale ort. române „Dimitrie Țichindeal” din Arad.

Concurenții vor înainta cererile, prin Direcțiunea Școlii Normale, Veneratului Consiliu Eparhial până la data de 28 Februarie 1943. Cererile timbrate vor fi însoțite de următoarele acte în original ori copii legale, și anume:

1. Extras de botez din matricola bisericească prevăzut cu clauzula oficiului parohial local dovedind că petiționarul aparține și azi bisericii noastre.
2. Atestat despre starea materială a părinților eliberat de primărie.
3. Certificat școlar dovedind la studii media minimă de 7.50 (șaptezecimii).
4. Adevărită că nu mai beneficiază de altă bursă.

Cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în considerare.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 23 Ianuarie 1943.

† Andrei,
Episcop.

Prot. Caius Turicu,
cons. ref. eparhial.